

Sekretarz Miasta Poznania

Znak sprawy: Or-II.0003.1.243.2015

Lotus: 150615-225

Pan
Mateusz Rozmiarek
Radny Miasta Poznania

Poznań, 15 czerwca 2015 r.

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na interpelację Pana Radnego w sprawie wyposażenia członków obwodowych komisji wyborczych (okw) w dodatkowe akcesoria, uprzejmie informuję, jak niżej:

1. Odnosząc się do kwestii dodatkowej ilości ołówków:

Po analizie dziennika interwencji w trakcie dyżuru wyborczego w dniach 9-10 oraz 23-24 maja br. nie stwierdzono, by członkowie okw zgłaszali konieczność dodatkowego doposażenia komisji w akcesoria wyborcze (poza dowozem długopisów, które wyborcy zabierali z kabin wyborczych). Taki sygnał dotyczący zwiększenia ilości ołówków nie spłynął także od członków komisji pomiędzy I i II turą wyborów.

Niemniej jednak, w trakcie ustalania wyposażenia komisji w akcesoria niezbędne do prac w kolejnych wyborach, ilość ołówków zostanie zwiększona, odpowiednio do liczby członków okw.

2. Odnosząc się do kwestii wyposażenia obwodowej komisji wyborczej w dodatkowe puste identyfikatory dla mężów zaufania:

Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej¹, mężowie zaufania noszą identyfikatory z imieniem, nazwiskiem, funkcją oraz nazwą komitetu wyborczego, który reprezentują. Interpretując ten zapis uznać należy, że to mąż zaufania winien zabezpieczyć się w tak opisany identyfikator.

---

¹ Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r.

Natomiast Prezydent Miasta otrzymuje w ramach zadań zleconych środki finansowe na obsługę obwodowych komisji wyborczych. Nie może tych środków przeznaczyć na nic innego, a zasadność wydatkowania jest na bieżąco kontrolowana przez Krajowe Biuro Wyborcze. Ilość identyfikatorów dla członków okw jest równa ich liczbie w komisji.

Pomysł, aby dodatkowo doposażyć komisję w jeden/dwa identyfikatory nie znajduje uzasadnienia, gdyż każdy komitet wyborczy ma prawo skierować męża zaufania do każdej okw. Wszystkie komitety należałoby traktować równo. W takiej sytuacji należałoby przygotować taką samą ilość identyfikatorów jaka wynika z ilości komitetów uprawnionych do zgłaszania mężów zaufania.

W pierwszej turze wyborów Prezydenta RP zarejestrowano 11 komitetów, taką liczbę identyfikatorów do każdej komisji należałoby dodatkowo zakupić, przy ewentualnym uwzględnieniu propozycji Pana Radnego. Po przeliczeniu ilości okw w Poznaniu oraz ceny jednostkowej zakupu identyfikatora (0,20 zł) dałoby to kwotę ok. 560 zł na same identyfikatory dla mężów zaufania. Wydatek, który jak wspomniano powyżej, nie znajduje pokrycia w środkach finansowych przekazanych Miastu przez Krajowe Biuro Wyborcze na obsługę wyborów.

Wyposażenie mężów zaufania w identyfikatory lub inne akcesoria galanterii biurowej jest zadaniem komitetu wyborczego w ramach środków na kampanię wyborczą. Niemniej jednak, Urząd wystąpi z zapytaniem do Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Poznaniu, czy w ramach przekazanej dotacji przy organizacji wyborów parlamentarnych w październiku br. będzie można zakupić identyfikatory dla mężów zaufania.

Jednocześnie, w związku ze złożonym na sesji Rady Miasta Poznania w dniu 26 maja 2015 r. przez Pana Radnego oświadczeniem, które jest zbieżne z tematem poruszonym w interpelacji, z uwagi na jego doniosłość i wagę sprawy w ujęciu ogólnokrajowym, odniosę się również do kwestii w nim zawartych.

1. Kwestia uzyskania kopii protokołu głosowania w obwodzie:

Zapisy ustawowe nie wskazują na konieczność wyposażenia lokalu wyborczego w drukarkę bądź kserokopiarkę. Zgodnie z pkt. 4 wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych - dopuszczalne jest fotografowanie oraz filmowanie protokołu głosowania podanego do publicznej wiadomości przez obwodową komisję wyborczą. Zainteresowani mężowie zaufania mogą także, w miarę możliwości technicznych, otrzymać kopię protokołu głosowania – zgodnie z pkt. 72 wytycznych:

jako kopię protokołu można wykorzystać wydruki dodatkowego egzemplarza projektu protokołu. W przypadku sporządzenia kopii protokołu na żądanie mężów zaufania kopie te mogą być poświadczone za zgodność z oryginałem przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej, bez konieczności podpisywania przez wszystkich członków komisji (wyjaśnienia PKW z dnia 5 maja 2015 r. ZPOW-603-333/15). Powyższe dotyczy również zainteresowanych członków komisji. Tym samym uznać należy, że nie istniały żadne przeszkody natury technicznej, by realizować wnioski mężów zaufania, bądź członków komisji dotyczące otrzymania kopii protokołu. W komisjach, gdzie były kserokopiarki, można było sporządzić kserokopię dokumentu, w pozostałych komisjach - można było sporządzić kopię dokumentu według ww. zasad. W kilku przypadkach zgłaszanych telefonicznie przez komisje, mężowie zaufania odmawiali przyjęcia kopii protokołu rozumianej jako jego wydruk z systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW), żądając kserokopii protokołu, podczas gdy jej wykonanie nie było możliwe, z uwagi na brak urządzenia kserującego w lokalu wyborczym, tym samym nie uznawali – wbrew wyjaśnieniom PKW – wydruku protokołu z systemu informatycznego WOW poświadczonego za zgodność z oryginałem jako równoważnego kopii dokumentu.

Każda z 257 obwodowych komisji wyborczych była wyposażona w sprawny (sprawdzony i przetestowany) zestaw komputerowy, w skład którego wchodziła również drukarka (sprzęt udostępniony przez właściciela lokalu lub dostarczony przez Urząd Miasta), z której członek komisji, pełniący także funkcję operatora systemu informatycznego WOW, mógł – na żądanie – wydrukować kopię protokołu dla męża zaufania. Nie było zatem ani jednej komisji, w której byłby niemożliwy dostęp do drukarki.

Członkowie okw pełniący funkcję operatorów zostali dodatkowo poinstruowani o konieczności drukowania dodatkowych egzemplarzy wydruku protokołów na wniosek zarówno członków komisji, jak również mężów zaufania. W tej sprawie na stronie internetowej dla operatorów gminny koordynator ds. informatycznej obsługi wyborów zamieścił komunikat (w dn. 24.05.2015 r., z g. 13.00).

Ponieważ w noc wyborczą nie odnotowano wśród zastrzeżeń mężów zaufania czy członków okw w protokołach z głosowania problemów związanych z pozyskaniem kopii lub wydruku protokołu potwierdzonego za zgodność z oryginałem, proszę Pana Radnego o wskazanie konkretnych numerów okw, w których taka sytuacja miała miejsce.

2. Kwestia flagi narodowej i oznakowania budynku obwodowej komisji wyborczej:

W wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla obwodowych komisji wyborczych sposób urządzenia lokalu wyborczego ujęto w punktach 7-12. W żadnym z tych punktów nie wskazano flagi jako obowiązkowego elementu lokalu. Niemniej jednak, Miasto Poznań zapewnia do każdego lokalu okw zarówno godło, jak i flagę narodową. Ponadto wywieszenie symboli państwowych, jak i właściwe oznaczenie lokalu okw (poprzez wystawienie tablicy oraz strzałek kierunkowych prowadzących do lokalu wyborczego) jest weryfikowane przez przedstawicieli Urzędu w trakcie odbioru lokalu. Z każdego odbioru jest sporządzany protokół, w którym przedstawiciel Urzędu odnotowuje, że np. takie oznakowanie zostanie wystawione w dniu wyborów (głównie dlatego, żeby nie zostało skradzione w noc poprzedzającą otwarcie lokalu).

W związku z powyższym zwracam się z prośbą do Pana Radnego o wskazanie konkretnych numerów okw, które nie zostały oznaczone lub brakowało flagi, gdyż nie otrzymano takich informacji w trakcie dyżuru wyborczego, ani też nie odnotowano braku pełnego wyposażenia na odbiorze lokalu.

3. Kwestia nieprzygotowania członków komisji do precyzyjnego wypełniania obowiązków:

W oświadczeniu Pana Radnego brak jest precyzyjnego określenia jakiego obszaru dotyczy zarzut nieprzygotowania członków komisji do wypełniania obowiązków. Informuję, że wszyscy członkowie komisji zostali starannie przeszkoleni z wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania. W dniach od 22 kwietnia do 6 maja 2015 r. przeprowadzono szkolenia dla 2192 członków obwodowych komisji wyborczych połączone z konstituowaniem.

Ogółem przeprowadzono 20 cykli szkoleń dla członków okw. Szkolenia prowadzone były przez osoby merytorycznie bardzo dobrze przygotowane z praktycznym doświadczeniem, wyznaczone przez Delegaturę Krajowego Biura Wyborczego i odbywały się na podstawie prezentacji przygotowanej przez Delegaturę. Udział w szkoleniach był obowiązkowy i warunkował możliwość pracy w komisji. O jakości prowadzonych szkoleń świadczą oceny wystawiane przez nie tylko zainteresowanych, ale także ruchy kontroli wyborów:

<http://www.miastopoznaj.pl/polityka/1720-poznan-mozemy-stawiac-za-wzor-wspolpracy-i-organizacji-w-calym-kraju>.

Kwestia obowiązkowości i odpowiedzialności zależy od osób, które zostały zgłoszone do pracy w obwodowej komisji wyborczej.

Należy przyznać, że pomimo iż uzyskanie jednakowego poziomu wiedzy z zakresu prawa wyborczego wśród członków komisji jest trudne do osiągnięcia, to jednak należy baczniej zwracać uwagę na akcentowanie poszczególnych zagadnień z zakresu prawa wyborczego. Chciałbym jednak podkreślić, że to komitety wyborcze odpowiadając za osoby wskazane do pracy w komisjach obwodowych, winny zgłaszać kandydatów o jak najwyższych kwalifikacjach do pełnienia funkcji członka komisji. Na domiar tego członkowie komisji obwodowych w każdych wyborach wymieniają się w stosunku do poprzednich wyborów na poziomie 55-75%. Przy każdej akcji wyborczej jest grupa nowych członków komisji, która nie brała udziału w wyborach wcześniejszych i nie można choć w części polegać na doświadczeniu w pracy w komisjach obwodowych. Prawo wyborcze jest skomplikowane, a ilość procedur, wytycznych i wyjaśnień nie pozwala w krótkim okresie przedwyborczym uzyskać zapewnienia o właściwym przyswojeniu wiedzy wyborczej przez członków komisji.

4. Kwestia nieskreślenia ze spisu wyborców osób zmarłych:

W spisach wyborców mogły znaleźć się dane osób zmarłych z uwagi na to, że brak jest informacji w rejestrze prowadzonym w ogólnopolskim systemie informatycznym „Źródło” o osobach zmarłych za granicą, których akty zgonu (zagraniczne) nie zostały doręczone do właściwego urzędu stanu cywilnego. Od 1 marca 2015 r. kompetencje związane z odnotowaniem zgonu w rejestrze prowadzonym w systemie informatycznym „Źródło”, zostały przekazane do urzędów stanu cywilnego – właściwym do wprowadzenia danych o zgonie jest urząd stanu cywilnego rejestrujący zgon lub dla osoby zmarłej za granicą urząd stanu cywilnego urodzenia lub małżeństwa, albo ten który dokonał transkrypcji aktu zgonu zagranicznego.

Skreślenie osoby zmarłej z rejestru wyborców odbywa się na podstawie danych wprowadzonych do systemu informatycznego „Źródło” przez kierownika urzędu stanu cywilnego, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 388). W przypadku kiedy o zgonie wyborcy informacją dysponuje Urząd Stanu Cywilnego w Poznaniu, jest ona przekazywana także równolegle (dodatkowo poza systemem informatycznym „Źródło”) do Wydziału Spraw Obywatelskich prowadzącego rejestr wyborów. Niestety takie rozwiązanie nie jest możliwe w przypadku innych urzędów stanu cywilnego.

Natomiast zgodnie z § 13. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców (Dz.U. z 2015 r., poz. 5) *„Ze spisu wyborców skreśla się osoby:*

1) *skreślone z rejestru wyborców;*".

Sytuacja, w której osoba zmarła figuruje w spisie wyborców z pewnością powoduje niezręczność, niemniej jednak nie ma wpływu na ustalenie wyników wyborów (w części ma wpływ na frekwencję), chyba, że zakłada się złą wolę komisji, która ma obowiązek wspólnie czuwać nad procesem przeprowadzenia wyborów. W takich przypadkach jest to już kwestia odpowiedzialności karnej.

5. Kwestia nieskreślenia ze spisu wyborców osób, którym wydano zaświadczenia o prawie do głosowania:

Wszystkie osoby, które pobrały zaświadczenia o prawie do głosowania zostały skreślone ze spisu wyborców.

Informacja o osobach pobierających zaświadczenia o prawie do głosowania i nie skreślonych ze spisu wyborców zapewne wynika z niewłaściwego postępowania obwodowych komisji wyborczych. Z informacji pozyskanych podczas dyżurów w dniu (dniach) głosowania oraz weryfikacji spisów wyborców zwróconych do Wydziału Spraw Obywatelskich wynika, że niektóre okw bezpodstawnie odbierały – wyborcom dopisanym na wniosek do spisu wyborców – dokument potwierdzający o dopisaniu do spisu wyborców i traktowały je jako zaświadczenie o prawie do głosowania. Dokument potwierdzający zawierał tylko wyraźną informację, że dany wyborca został dopisany do spisu wyborców w danym obwodzie głosowania. Komisje wyborcze powinny odróżnić dokument potwierdzenia od dokumentu zaświadczenia o prawie do głosowania, które posiada specyficzne cechy w tym hologram. Weryfikacja spisów wyborców wykazała, że do spisów wyborców na ponowne głosowanie komisje bezpodstawnie odebrały wyborcom i załączyły 830 potwierdzeń o dopisaniu do spisu wyborców, jednak w żadnym z tych przypadków komisje nie dopuściły do sytuacji, aby wyborca po raz drugi dokonał aktu głosowania. W tym zakresie spisy wyborców zostały sprawdzone i potwierdziły, że wyborca, od którego odebrano potwierdzenie dopisania do spisu uznając ten dokument za zaświadczenie o prawie do głosowania, na spisie występuje tylko jeden raz.

Jednocześnie chciałbym zapewnić, że Krajowemu Biuru Wyborczemu zasygnalizuję, aby przy organizacji szkoleń przed następnymi wyborami ten element procedury wyborczej został szczególnie zaakcentowany.

6. Kwestia braku kolegialnego liczenia głosów:

Zgodnie z pkt. 50 wytycznych PKW nie jest dopuszczalne tworzenie z członków komisji grup roboczych, które wykonywałyby oddzielnie czynności po zakończeniu głosowania np. ustalając wyniki głosowania na podstawie części kart do głosowania. W pkt. 61 wytycznych stwierdza się, że uznanie głosu za nieważny komisja dokonuje po okazaniu karty wszystkim członkom komisji uczestniczącym w ustalaniu wyniku głosowania.

W trakcie szkoleń członków obwodowych komisji wyborczych na powyższe zapisy zwracano szczególną uwagę i wskazywano na ryzyka, jakie mogą wynikać z niezastosowania się do tych wskazań. Żadne inne zapisy w wytycznych nie porządkują pracy komisji w tym zakresie.

Ponadto, na szkoleniach omawiano rolę przewodniczącego jako organizatora pracy komisji, który winien dopilnować, by pracowano tak, aby jakiegokolwiek sytuacji stwarzającej ryzyko wystąpienia zafałszowania wyników głosowania były niemożliwe.

Chciałbym zapewnić, że podczas nocy wyborczej w przypadku pojawiania się sygnałów wątpliwości czy też członków komisji o nieprawidłowościach w procedurze ustalania wyników głosowania, zarówno Okręgowa Komisja Wyborcza, jak i Miejski Zespół Wyborczy interweniowali na bieżąco. Niemniej jednak, dla rzetelnej oceny podnoszonej kwestii proszę o wskazanie jednostkowych przypadków okw, w których sygnalizowany proceder miał miejsce.

Dziękując Panu Radnemu za zainteresowanie przebiegiem akcji wyborczej deklaruje zainteresowanie Krajowego Biura Wyborczego w Poznaniu, odpowiedzialnego za szkolenia dla członków okw, aby rozważyło ewentualne zaproszenie do rozmów lokalnych przedstawicieli Korpusu Ochrony Wyborów nad formułą i treścią prowadzonych szkoleń.

Rozumiejąc troskę Pana Radnego o należyty przebieg procedur wyborczych chciałbym jednocześnie podkreślić, iż atmosfera podejrzeń wokół wyborów nie sprzyja ich właściwej powadze i randze w demokratycznym państwie, jest wyrazem braku zaufania i podważa sens funkcjonowania instytucji organów wyborczych, których prawne umocowanie zostało konstytucyjnie zagwarantowane.

Wyrażam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia zniwelują wątpliwości zgłaszane Panu Radnemu w zakresie przeprowadzonych wyborów Prezydenta RP.

Z wyrazami szacunku

SEKRETARZ MIASTA POZNANIA
Stanisław Tarnowski

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Miasta Poznania